

Nemzeti Kulturális Alapprogram Igazgatósága
NKA Könyvtári Kollégium
1062 Budapest, Bajza u. 32.

**Szakmai beszámoló az Országgyűlési Könyvtár muzeális gyűjteményében lévő
egyedi muzeális kötetek restaurálásáról**

2013-ban sikeresen pályáztunk (3511/03767) az NKA Közgyűjtemények Kollégiumához az Országgyűlési Könyvtár Muzeális gyűjteményében lévő kötetek restaurálására. A restaurálási munkát az Országgyűlési Könyvtárnak már többször restauráló Pre-Con Kft. munkatársai végezték.

Az NKA támogatás segítségével két művet sikerült restauráltatni, a feladatot az előzetes állapotfelmérésnek, részletes munkaleírásnak, árajánlatnak megfelelően oldották meg. Az elvégzett munkákról elkészítették a restaurálási beszámolót is, melyet beszámolóunk tartalmaz. *A kötetek eredeti, és restaurált állapotáról fotókat készítették, melyeket a mellékelt Pre-Con Kft. beszámolója tartalmaz.*

A restaurált két kötet magyar jogtörténeti forrásmű.

1.) OK: jelzet: 451.302 Koll.1-6.

A kötet hat önálló törvénykiadást őriz a XVII. századból: 1618-ból, 1620-ból, 1622-ből, 1625-ből, 1635-ből és 1638-ból. A naplószáma bizonyítja, hogy 1900-ban vásárolta a Képviselőházi Könyvtár. A pozsonyi országgyűlésen alkotott törvények közül az 1620-ból származón vakpecsét, eredeti aláírások, a soproni országgyűlés által alkotott törvények között pedig korabeli jegyzet látható.

2.) OK jelzet: 308.213

Közönséges törvény a' vétkekről, és azoknak büntetésekről. - [Buda] Budán : A Királyi Akadémiának betüivel, 1788. - [8], 128 p. ; 20 cm.

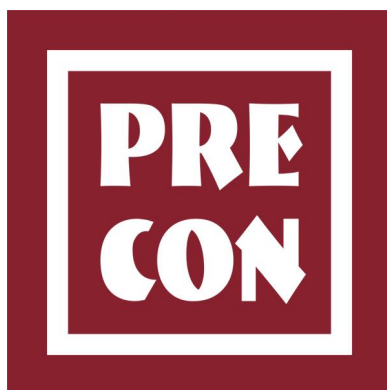
Ez mű tartalmazza Magyarország első hatályos büntető törvénykönyvét, melyet II. József a felvilágosult abszolutizmus eszméitől vezetettve fogalmaztatott meg jogászaival, és rendeleti úton hirdette ki 1787. január 13-dikán német nyelven az örökös tartományokban, majd ugyanazon év április 2-án magyarul a Magyar Királyságban.

A restaurált kötetek papíryanaga kezelésük előtt erősen szennyezett, sérült és meggyengült volt, ezért kezelhetőségük és használhatóságuk egyaránt nehézségekbe ütközött. A restaurálás a több évtizeddel ezelőtti szakszerűtlen javítgatás hibáit is orvosolta, megtisztították az erősen szennyeződött lapokat. A kötetek kötése a korabeli kötések jellegétől eltérő volt, de most új papírtáblák felhasználásával új félbőr kötés kaptak, a könyv korához és jellegéhez illően.

Mindkét restaurált kötetet az Országgyűlési Könyvtár védett, zárt Muzeális raktárában, jó klimatikus körülmények között őrizzük a továbbiakban. Nagyon köszönjük a Nemzeti Kulturális Alapnak a támogatást!

2014. november 30.

Villám Judit pályázati felelős

BESZÁMOLÓ

**Az Országgyűlési Könyvtár
számára elvégzett**

restaurálási munkáról

**Pre-Con Kft.
1077 Budapest, Baross tér 14.**

1. Articuli dominorum praelatorum, baronum, magnatum, et nobilium...
Posoni, 1618; 1620; 1622; 1625; 1635; 1638;
451.302 Koll.1-6.

Mérete: 26 cm

Leírása: Két befűrészelt kenderbindre fűzött, félbőr kötésű könyv. Átkötött példány, gyári papírból készült előzékekkel.

Restaurálás előtti állapota: A kötés borítása enyhén szennyeződött, megkopott, sérült. A nyílások felrepedtek, a sapkák, sarkok és élek hiányosak voltak. Címlapja hiányzott. A könyvtest papíryanagának eleje és vége közepesen szennyeződött, foltos, újnyomos, a könyvtest belseje viszonylag tiszta, de vízfoltos volt. A lapok anyaga vékony, gyenge megtartásúnak bizonyult. Korábban a lapok megsérültek, több helyen is láthattunk kiegészítéseket, javításokat.

A túlságosan vastag javítópapírok mentén a lapok újra elszakadtak.

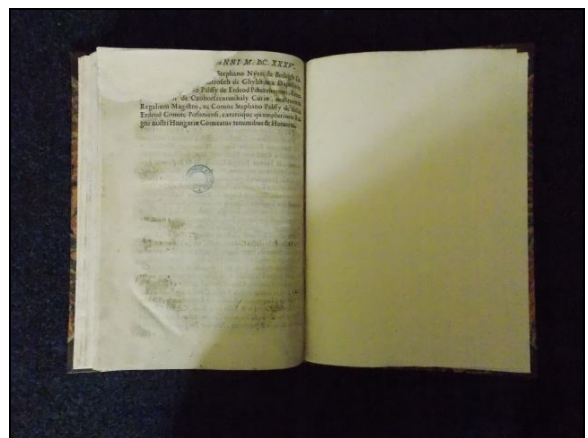
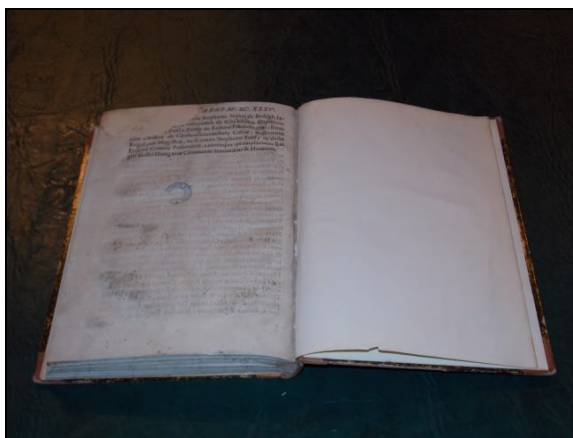
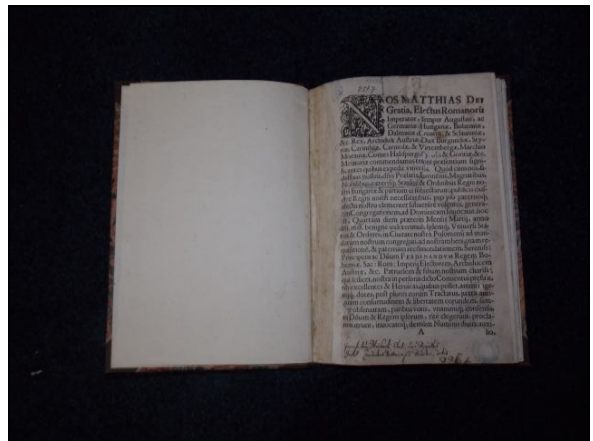
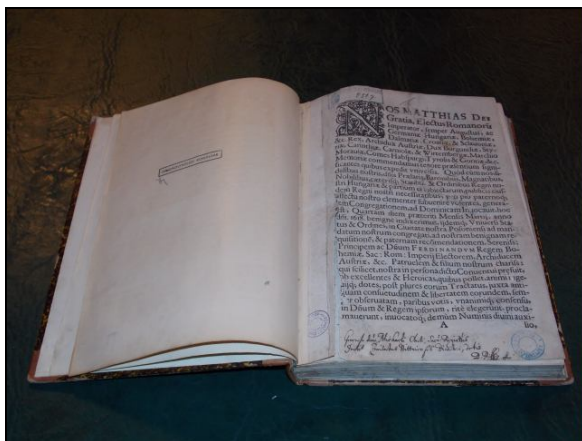
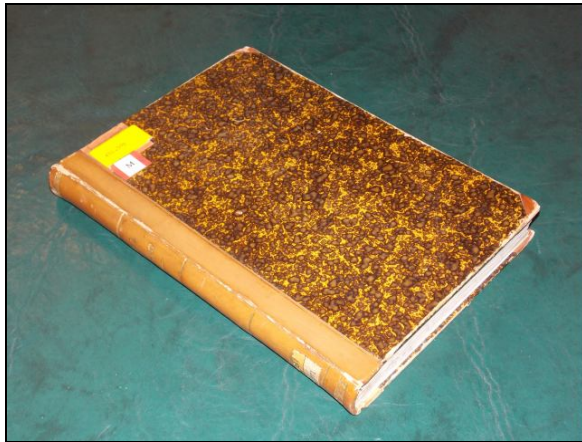
Az elvégzett munka: Restaurálás, új félbőr kötés készítése.

A restaurálás menete:

- **szétszedés:** A könyvtestet kiemeltük a kötésből, ezután ívekre, majd lapokra bontottuk.
- **tisztítás:** A gerinc kasírozását és ragasztóanyagának eltávolítását cellulóz alapú ragasztóval (Glutofix 600 5%-os vizes oldata) történő felduzzasztás után, mechanikusan végeztük. A papíryanag száraz tisztítása ecsettel és radírporral történt. A lapokat meleg vizes áztatással, többszöri öblítéssel tisztítottuk tovább, felületaktív anyag (Evatriol) felhasználásával. A régi javításokat a nedves közegben választottuk le.
- **utánervezés:** Mivel a lapok anyaga túlságosan gyengének bizonyult, a vizes kezelés utolsó fázisában, Glutofix 600 1%-os vizes oldatába való bemelegítéssel erősítettük meg.
- **szárítás:** A kimosott lapokat levegőn, préselés nélkül szárítottuk meg.
- **javítás:** A sérült, hiányos papíryanagot kézi javítással, japán papír felhasználásával javítottuk.
- **fűzés:** Az újra kialakított íveket az eredeti módon, két kenderbindre fűztük fel.
- **a könyvtest újraalakítása:** A könyvtestet és a gerinc kialakítását a korabeli kötéseknek megfelelő módon, szerkezetének megfelelő segédelemekkel ellátva készítettük el. A gerincen 6 db., kenderzsinoból készített bordát helyeztünk el.
- **új kötés készítése:** Új papírtáblák felhasználásával, új félbőr kötetet készítettünk, a könyv korához és jellegéhez illően.
- **dokumentáció készítése**

A restauráláshoz felhasznált idő: 25 munkaóra

A KÖTET RESTAURÁLÁS ELŐTT, ÉS RESTAURÁLÁS UTÁN

5. Közönséges törvény a' vétkekről, és azoknak büntetésekről.

Budán, 1788

308.213

Mérete: 20 cm

Leírása: Két befűrészelt kenderbindre fűzött, félvászon kötésű kötet. Átkötött példány. A könyvtest anyaga merített papír. Oromszegői nem voltak.

Restaurálás előtti állapota: A kötés jó állapotú volt, de anyaga nem illett a kötet korához. A könyvtest papíryanaga erősen szennyeződött, víz- és sárfoltos volt. A lapok anyaga jó megtartásúnak bizonyult.

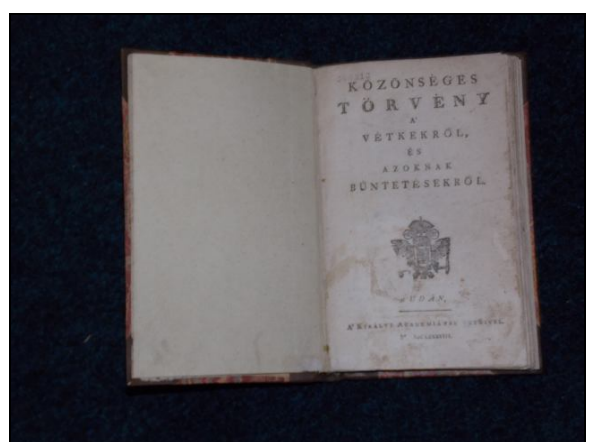
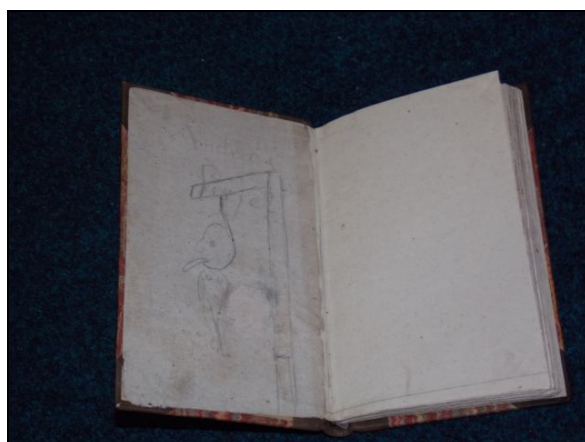
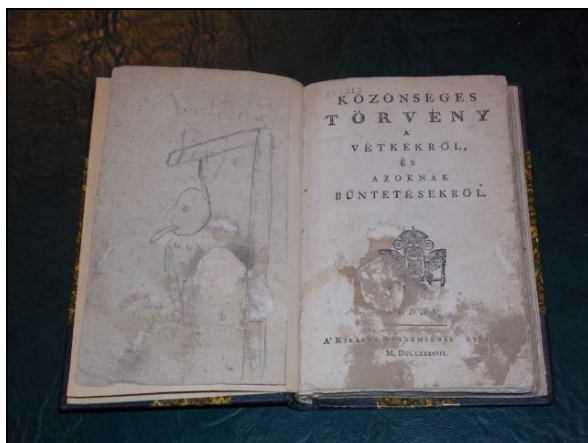
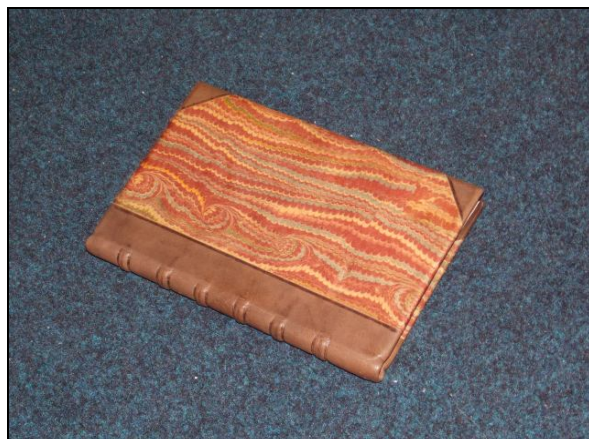
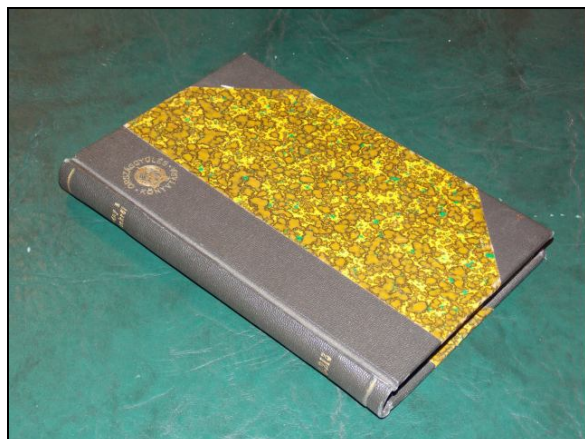
Az elvégzett munka: Restaurálás, új kötés készítése.

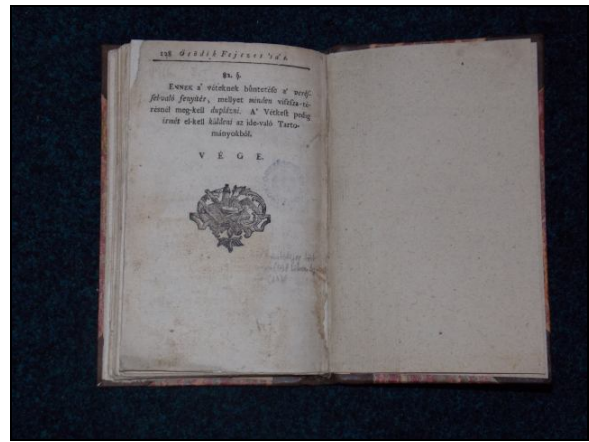
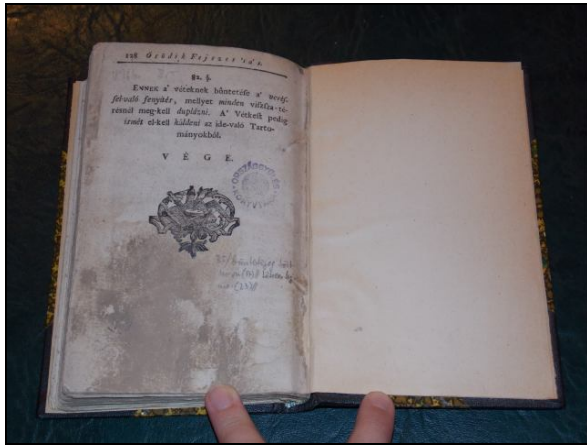
A restaurálás menete:

- **szétszedés:** A könyvtestet kiemeltük a kötésből ezután ívekre, majd lapokra bontottuk.
- **tisztítás:** A gerinc kasírozását és ragasztóanyagának eltávolítását cellulóz alapú ragasztóval (Glutofix 600 5%-os vizes oldata) történő felduzzasztás után, mechanikusan végeztük. A papíryanag száraz tisztítása ecsettel és radírporral történt. A lapokat meleg vizes áztatással, többszöri öblítéssel tisztítottuk tovább, felületaktív anyag (Evatriol) felhasználásával. A régi javításokat a nedves közegben választottuk le. A különösen sárfoltos lapok szennyeződéseit nedves közegben, ecseteléssel lazítottuk fel.
- **szárítás:** A kimosott lapokat levegőn, préselés nélkül szárítottuk meg.
- **javítás:** A sérült, hiányos papíryanagot kézi javítással, japán papír felhasználásával javítottuk.
- **fűzés:** Az újra kialakított íveket az eredeti módon, két kenderbindre fűztük fel.
- **a könyvtest újraalakítása:** A könyvtestet és a gerinc kialakítását a korabeli kötéseknek megfelelő módon, szerkezetének megfelelő segédelemekkel ellátva készítettük el. A gerincen 6 db., kenderzsinegből készített bordát helyeztünk el.
- **új kötés készítése:** Új papírtáblák felhasználásával, új félbőr kötést készítettünk, a könyv korához és jellegéhez illően.
- **dokumentáció készítése**

A restauráláshoz felhasznált idő: 28 munkaóra

A KÖTET RESTAURÁLÁS ELŐTT, ÉS RESTAURÁLÁS UTÁN

A RESTAURÁLÁSI MUNKA EREDMÉNYE

A restaurálásra került dokumentumok papírányaga kezelésük előtt erősen szennyezett, sérült és meggyengült volt, ezért kezelhetőségük és használhatóságuk egyaránt nehézségekbe ütközött. Kötésük a korabeli kötések jellegétől eltérő volt. A restaurálás elvégzésével ezek a problémák megoldódtak, a dokumentumok már a gyűjtemény teljes értékű darabjai közé tartoznak.

Budapest, 2014. augusztus 19.

Majda Edit

Hajdu Zsófia Edit

Okleveles Múzeumi és Közgyűjteményi Tárgyrestaurátor